

SZERKESZTŐSEG: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 788.

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY szerkesztő.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 788.

Mai számunk főbb közleményei: Veszprém: A lavina megindult. Valaminek történnie kell!

A lavina megindult.

Küitt-e már a háború Oroszország és Japán között, vagy az ellentétes feszültség még csak abba a végzetes stádiumba jutott-e, amely a háborút jóformán elkerülhetlenné teszi?

Ugy, első látásra persze Japán tulesik még a legszelebb periferián is, a melyet közvetlen érdekünkkel körülölelnek. Olyan m-sze ország ez, hogy dolgait az európai országok népei még az utolsó időkben is a pusztá etnográfiai kíváncsiság szemüvegén át szokták meginteni.

nyosságát, kipróbálja hódító erejét, javított hadszervezetét, új fegyverzetét. Így figyeltek éveken át Angliának délfrikai háborújára és ilyen természetű kíváncsiság fűződik okvetlenül a világ minden táján ehhez az orosz-japán összütkéshez, meg sok-kalta fokozott mértékben, Japán elismert katonai hatalom felruházva a művelt stratégia minden képességével és fölszerelésével; ezen a téren csak-ugy, mint a civilizáció más térein a sarga fajnak első csodálatot kelto szereplése. Vele szemben az európai hatalom áll, mely terület, népesség és katonai szervezete dolgában a legnagyobb. Milyen méretekben fog a közöttük való fegyveres összütközés kifejlődni — szárazon, vizen ki fog erősebbnek bizonyulni? Ez emberi szellem fejlődésének szempontjából, mondhatjuk a fajok viszonyos értékének megítéléséhez egyike az a legnevezetesebb válságoknak, a legérdekesebb momentumoknak, melyek a történelem folyamában fölmerültek.

Jól megnézzé azonban, a japán-orosz háborúság még sem pusztán nagyszerű történelmi színtér, mely csak tudományos, vagy művészi okokból kellené fel intenzív érdeklődésünket.

Valóságban a japán-orosz háborúságban a modern hatalmi kérdéseknek roppant kifejlődése, az egész világpolitikanak rohamos átalakulása jutott koncentrált, megdöbbentően teljes világításba. Csak nyolc év van annak, hogy Japán Koreának a maga érdektörébe való foglalásért háborút folytatott Kína ellen. A világ ezt még úgy nézte, mint a szélső Ázsia két szomszédos országának helyi méretű versengését és szinte gyönyörködött rajta, hogy a kultura furdójában hirtelen megijult Japán mely fűge erőlyel verte le a nála tízszer nagyobb, de megmerevült kínai kolosszust. Senki nem gondolt akkor arra, hogy az összeomló Kína mögött hirtelen Oroszország rém-alakja fog fölegyenesedni. A szibériai vasút kiépítésével egyszerre létrejött a hatalmi szférák óriási elföldése. Koreában szerzett jogának fentartásáért Japán mihamar szembekerült egy másik óriással, olyan hatalommal, mely népessége és területre megközelíti Kínát, de erőforrásokban méhetetlenül gazdagabb, olyan hatalommal, mely régtől a világ réme, minden európai hatalom legve-

szedelmebb versenytársa. Itt érte el legnagyobb sikerét az orosz politikának az a lassu, de megingathatlanul következetes irányzata, mely észrevétlenül idézi elő a legnagyobb változásokat. II. Katalin uralma alatt egy kozák hetman csak amugy vidáman előreszárguldozva megszerezte Oroszországnak a fagyott, néptelen Szibériát, melyet sokáig holt koloncának gondoltak az orosz birodalom nyakán. A két év előtti kínai zavarok Oroszország felhasználta arra, hogy egy-két erőteljes ökolcsapással birtokba kerítse Mandzsuriát, Kínának leggazdagabb részét.

Most az orosz-japán háború kimenetelétől függ, hogy Oroszország Ázsia urává váljék-e, a mi bizony Európa minden népies érdekére nézve közös, nagy veszedelmet jelentene.

Oroszország ha győz, ezen a kerülő uton csakugyan közel jutna annak a világhatalmi fantáziának megvalósításához, mely állítólag Nagy Péter császár végrendeletében van körvonalazva. Ebből a szempontból a világ szerencsésnek lehet mondani Japán modern fejlődését, mely ezt a szigetországot képessé tette arra, hogy egymaga is roppant akadályt jelentsen Oroszország hatalmas előhataladásának útjában. Föl lehet tenni azt is, hogy ha Japán a tartós küzdelmet óriási ellentétével meg nem bírja, nem marad magára, minden segítség nélkül a győző kényének kiszolgáltatva. Hinni lehet ezt különösen Angliáról, mely Japánnal közös érdekek együttes védelmére szerződést is kötött. Az európai egysúly sok százados problémája ma valóban olyan egyenlettel alakult át, melynek ismeretlenje a keletázsiai partokon van elhelyezve.

Nem lehet arról semmi kétség sem, hogy a művelt világ szimpátiái Japán oldalán lesznek. Hába rajzolta ki Vilmos császár sokszor bizarrságba tervedő ötletes szelleme az Ázsia felől fenyegető „sarga veszejt”, mely ellen Európa összes népeinek szövetkezniök kellene. Ez a gondolat csak akkor tehetett némi hatást, a mikor a pekingi császári heteken át ostrom alatt tartotta az európai követségeket. Alighanem Vilmos császár is más színekben látja most, mit kíván a művelt európai népek kulturális fejlődése és hatalmi biztonságá, amelyekkel semmi- esetre sem Japán győzelmé fenye-

gelme új veszedelemmel. De még a civilizáció közös igazsága is Japán pártjára térítik az elfogultatlan szellemeket. Mert különösnek lássék ez bár a kaukázsi faj fensőbbége és a sokszor emlegetett keresztény szellem szempontjából, Japán ma érdemesebb helyet foglalhat el a művelt népek társaságában, nagyobb szolgálatokkal dicsekedhetik a haladás és közszabadság terjesztésében, mint a középkori abszolutizmus bilincsei között teheletlenül kinló Oroszország.

Valaminek történnie kell!

Egyik nap a másik után, egyik hét a másik után mulik. És a helyzet egyformán sivár. Az obstrukció tovább tart. A magyar parlament a legtekélyesebb munkaképtelenségben szenved. Tíz és egynéhány ember belokapszódik az alkotmányos törvényhozás gépezetének kerekébe. És megállítják a gépezetet. Immáron egy esztendője elmúlt, hogy a magyar törvényhozó testület nem produkálhat semmit. Bence vagyunk kilencz hónap óta az ex-lexben és az ország közvéleménye lesi-várja, hogy miképpen bontakozik ki a kormány ebből a csodálatosan beteg, bolond, képtelen állapotból.

Az ország közvéleménye amúttal nézi azt, a mi a parlamentben történik. Azt, hogy tíz és egynéhány ember összeáll és elhatározza, hogy nem enged. Obstrukció egész vígan és kényelmesen. Főké a mióta a néppárt jezsuitáskodó magatartása segít. Addig, míg a Szederkényi-csoport egymagában obstrukált, hinni lehetett, hogy mégis csak vége szakad valahogy a ezáltal obstrukciónak; de most, hogy a néppárt is támogatja, nem ugyan egyenes, ferfas nyíltsággal, hanem csak ugy általában, de azért elég hathatósan: az obstrukció bírja.

Meddig bírja? Ez a kérdés most már közbőlül mellek. Mert hiszen látjuk, hogy főnyű szerez buhatja a két újonczjavaslat megszavazását egész addig, amig elérkez az ideje már a jövő évi újonczmegállapításról és megajánlásról szóló javaslatok tárgyalásának.

Az előtt a kérdés előtt állunk, hogy mi lesz hat tulajdonképpen, ha a most tárgyalás alatt levő két újonczjavaslatot a Haz meg is szavazza, s az indennitás is meglesz?

Micsoda terva, micsoda programja van a kormánynak arra nézve, hogy itt végkép csöddöt ne mondjon a parlamentarizmus és hogy Magyarországon végkép illuzóriussá ne váljék maga az alkotmány?

A helyzet, ugy amint előtünk van, azt bizonyítja, hogy a képviselőház egy kécsinyke frakciója — ha akarja — megakaszthatja a parlament munkakodását azon a czímen, hogy küzd a kormány ellen.

Mert a mai obstrukciónak a célja immár nem a magyar vezényleti nyelv, hanem a Tisza István feje. De hát tegyük föl, hogy az obstrukció megkapja a Tisza István fejét. És jön egy másik kormányelnök. Ha azonban ez a másik kormányelnök se hozza magával a magyar vezényleti nyelvet, s ennek dacára a most obstrukáló csoport vele szemben mégis léteszi a fegyvert: vajjon megvan-e a parlamenti munkaképeség garanciája? Dehogyan van. Hiszen az a másik kormányelnök viszont a parlament egy másik ellenzéki frakciónak ellenállását provokálhatja, és akkor újból kezdődhet a küzdelem a mostaninak példája szerint. És így mehet a végtelenségig.

Az ország pedig e mellett szenved a közgazdasági pangás minden karát és a nemzet szenvedheti a törvénytelen állapot minden erőlteti határnyát, a magyar alkotmány pedig gurulhat lefelé a romlás lejtőjén.

No hát ez így nem maradhat. Itt valami nek történnie kell. Sokkalta nagyobb érdek forognak köztük, semhogy lonha türellemmel nézhettek a Fivatotól ténylezők ezeket az érdekeket pusztulást.

Azok a komoly tényezők, a kik meg tudják érteni a mostani helyzet tarthatatlanságát és a nemcsak magyar parlamentarizmus, hanem az egész magyar alkotmányosság jövődjére kiható veszedelmes természetét: álljanak össze. Partikulonbég nélkül. És csináljanak valami. Álljanak össze és állapodjanak meg valamben. Am legyen az pártközi paktum, de mentsek meg közös elhatározással ugy az ország aktuális érdekeit, mint magát a parlamenti alkotmányt. Mentsek meg azonban úgy, hogy a parlamentarizmus alapozásai meg ne ingattassanak, nehogy a mentő munkának közvetlen hasznai miatt áldozatul dohassanak a messze jövőnek alkotmányos garanciái.

Nagyon megjött az ideje annak, hogy az okosság összefogjon a hazafisággal és lépjen ki a lomha várakozásból, mely mellett minden rend felbomlik és minden becsé, érdek elkallódik.

A parlamenti bélyöki.

— A politika eseményei. —

A Magyar Nemzet ma esti száma írja: A szerzős politikai körökben pártkülönbség nélkül egyre fokozódó elkeseredéssel szemlélik a folyton tartó frivól já-

Az Egyetértés tárcaja.

Szüreti készülődések.

Csak nagyvonalú telik, kivált ha Fészketől messze szöi az ut, Hazulról leszalasztni Mádra Szedőnek egész tót falut; A tótoeska megy — s mert szokása A birka-hus ugy, mint a kása, Maga előtt hat, tereget Egy egész bárány-sereget; Nem is tud ő oly vigadalmat, Mint ha a velkimosni pán Szeptemberben hordót vasaltat, Mert az a szép értelme annak, Hogy mihamar el kell indulni már

Utban van már a tót, tehátlan Im, az uraság is mozog, Van nagy lótas-futás a házban, Minden elő sürög-forog, Míntha tűz volna: a szakácsné Sápog: hol a nagykés? a kává! Szókedel a karcus szobalány (Mindég az inas oldalán), A hetes meg szuszozva izzad, Járván a leposókat le-fel, Minden terhet ő rája bíznak Pohos, nagy málhakat czepe. S nyög ettől oszt' a vaskos társceker.

A kocsiok futyölve kennek Tengelyt, szerszámot és mi-mást, A két agár — nézője ennek — Meg-megpróbál egy ástást

(Hogy valahogy ki ne felejtsem E kedvelt főszemélyeket sem), Szolgálok és vénasszonyok Resze a suroló dolog, Labatankodnak itt is, ott is Kisasszonyok, kis urfiak, A gouvernante egy-egy esomót viz S mint a félnék tyuk megriad Ha rászólnak a nem kért lom miatt.

És ügygyel-bajjal kész a készség, Indul a társceker elől, Tetejében a vig cselédesség, Kocsis mellett a nevelő; Most jut csak az urnó eszébe, Hogy ezt, vagy azt kiáltva kérde, Mire a szakácsné viszont Megnyugtató szókat visong. S felünek végre a batarba — Kivált az apróság mohón — Az ur szivart csip a fogára, Ne jelt ad az indulásra, A kocsiának szölván: „No hát sz bohóm!”

Ah, mily sok is a hereze-hurcua, Mit egy szegény gazdag kiáll, Mig végre a szüretre jutva Ebből egy-egy zsák pénzt csinál! Nyafog is a nagyságos asszony: „Már egy hete lesz, hogy nem alszom.” Nincs is oly fényes lakzi, bál Adná bár őket a király, A mely kívánna így parádét, El-felkelést cum gilytibus: — Azok a drága victuálék! A sok ezüst garmadját! Hát még A sok kalap, fűző, tü, szoknya, blúz!

A csók.

— Az Egyetértés eredeti tárcaja. —

Írta: Miklós Jenő.

Ebéd után volt. Detsy Dezsőné, ez az akarat, fekete asszony egy nagy gesztenyefa alatt ült a kertben és valami kézimunkán öltögette. A gesztenyefa árnyéka mely és sötét foltot vetett körül a homokos tisztáson, ennek a föltnak közepén, mint valami színes buhórék, csilant, ragyogott a fehérre hús asszony. Nem messze tőle a rózsauton ferje nyeste a rózsatöveket, tőröl-tőre járt a keskeny nyílásban, olykor levagott egy-egy nagy, teljesen kinyitott rózsát és az aszony felé dobta. A rózsák ott heverték szanaszét a földön, néhány a kertii asztalkára esett, egy pedig az asszony ölébe, azt a haja közé tűzte. Messziről a kert tulsó végéről ide halatszott füvet kaszáló parasztlak kaszálkösörülése.

A ferfi bejárta az egész rózsautat, megfordult és lassu, egyenes lépésben az asszony felé jött. Leült vele szemben. Egy rózsának a szirmát apró szeletekre vágdelta a kertii ollóval, kalapjába szörtá, aztán ráborította az asszonyra. A vérvörös kis pettyek elhullottak a ruhán, a szép nyakon, egy meg éppen odapergett az ajkára. Erősen odatápdát, csak az asszony lehelletére rezdült meg egy kissé.

Detsy Dezsőné ölébe engedte a kézimunkát és az urára nézett. Ez szomoruan, kissé fáradtan pillantott rajta végig, tekintete alighogy elismult, aztán hirtelen megrándult az ajkára. Az asszony — pedig mosolygott, — alig tudta elfojtani felőró sikolyát. Közélebb huzta székét és lassan hosszában kinyújtva az asztalra tette két karját.

— Nem fog soha megbocsáthatni Dezső? Nem ölöm meg magam, mert gyenge vagyok, szeretek magukkal élni. A gyermekeim között. Itt hagyni őket? De ma kergessen el engem, megyek! Magamtól nem, csak ha megütja, hogy az otthonában éljek! Így

nem bírom tovább és elpusztul maga is, Dezső.

A ferfi hallgatta némán.

Aztán kitört belőle a fojtott indulat.

— Már most késő. Bűnbe estem én is. De akkor! Akkor még, mikor odafeküdt nyugodt lelkiismerettel a gyermekeim mellé, megvetette nekik a fehértszta ágyat és minden északnak összecsofolta őket! Mert nem hagyott akkor el? Hogy a karját áfonta a vállamon, velem egy asztalhoz ült és megrontotta a becsületemet, ez semmi! Mondom, hogy semmi. Hígyje el, semmi! De a gyermekek? És a mikor látta, hogy elsőbben hogyan fogok gyantat, hogy a feleségem, a hitvesem, gyermekeim szülőanyja hm, ... szedő asszony, a mikor ezzel a felelmetes, ostoba gyanuvál küzdeni látott, akkor haza visszatart volna! Megsírattuk volna és visszavartuk. Hogyan vartuk volna vissza! De maga maradt. — Csak követett, mint az árnyék, a nyomomba járt, hogy még valami kár ne tegyek magamban! Nézte, hogy éjszakakön át miképp küzdök a kísértéssel, miképp nem engedtem ezt a gyantat a szívémben férni, a mikor ez a gyantu már tépte a szívetem! Egyetlen vigasztaló szava nem volt. Torkára égette volna lelkiismerete! De akkor az istenért mért nem ment, mért járt közöttünk, mért engedte, hogy én még igen higylek magában!

— Minden este el akartam menni. De a gyerekek! Ki fog velük imádkozni?

— Egyszer láttam, meglestem. Imádkozott a gyerekekkel! Jobbról a Laczka térdelt, balról a Sári. Maga közöttük. Három gyereket! És megcsókolta és lefektette őket. En pedig székenben megsemmisítve kértém ezerszer bocsánatot magamban, a mért rosszra csak gondolni is mertem, hogy néha, ha elejtett egy szót, vagy egy nevet mint a véreb szárguldam hajrá, a csapáson! — Most tisztán láttam és másnap — már tudtam mindent. Rettenetes volt! És ott hagytuk a várost, rendbe hoztuk ezt a gazdaságot, a földet a gyerekek, ez a ház, ez a kert a miénk! De itt már nem szabadulhatunk, nem szökhettünk egymástól, hová,

ha a kert alsó végén állok, látom, hogy maga a felsőn a virágai között kúpalgat. És szeretem magat! Epeztök, othobatlan szenvedélyel. A szemem lechunom, itt áll előttem tisztán, ránézek az arcára, elfog a vágy, de ez a szem, ez a száj és a lehellet, de az a, a karja másé volt! Másé volt.

— Olyan meg Dezső: a mit mond, megteszem, meghalok, ha akarja. — Igen, de én nem tudok maga nélkül élni! Gyenge, éreges ember vagyok, összeestem. A vállamon harméketkét esztendő. Istennem, harméketkét év! Nagy hónap alatt rocessés lehet az ember! De maga a fiatalaság, szépség, az erő. A mámor! Csak gyermekeim, gyermekeim ne lennének! Elnék tovább, megalkudnánk, szép asszonyt mindent megboacsát az ember. De egy enyának? Árva kis csibém, a Laczka már 6 éves, a Sári is négy lesz, az asszony pedig — beestelen!

Az asszony feldölt haloványan, mint a kísértet. Szemében izzott, égett a szenvedély, a nyomorult megaláztatás elfojtott dühe, de hangja erős volt és szíve majd beleszakadt.

— Dezső. Maga félti tőlem a gyermekeimet. Keltönk között én leszek a becsületesebb! Legyen a becsület itt nálam! Az ő boldogságukra esküszöm magának, hogy az ajkam ajkacskájukat émi nem fogja, s a kezem a testecskejüket. Angyalaim, az örök-bíró ugy itéljen rajtuk! — A ferfi elkéült, aztán felugrott. Ölébe kápta az asszonyt, az hagyta magát vinni megtörve, tehetetlenül. És mikor odahent szépegő zokozást közt simogatta a haját, odadagette ajkát a szájára, akkor ugy bánt vele, mint egy beteg gyerekekkel, a ki maga se tudja, mi rosszat tett, csakhogy kikapott érte nagyon!

De a ferfi megint elfogta a düh, a boszu Keserűség, saját nyomorúságának rettenete: képe. Miért, miért szenved, miért áll ez a többi asszony között. És egy emberet akít alig féltve ismert! Lesz enuk vége. Nem fogja-e mindig ott látni, mint so

